

ІНФОРМОЛОГІЯ. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 002.2:070.48(477.83)«18/19»

DOI 10.32461/2409-9805.4.2025.351588

Цитування:

Хома І. Я. Профспілкова преса як форма організаційно-управлінської документації (на прикладі українських товариств «Зоря» та «Сила»). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2025. № 4. С. 81–88.

Khoma I. (2025). Trade Union Press as a Form of Organisational and Administrative Documentation (Case Study of the Ukrainian Societies “Zoria” and “Syla”). *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 81–88 [in Ukrainian].

Хома Іван Ярославович,

доктор історичних наук, завідувач кафедри історії, музеєзнавства та культурної спадщини

Національного університету

«Львівська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0003-4607-7065>

ivan.y.khoma@lpnu.ua

**ПРОФСПІЛКОВА ПРЕСА ЯК ФОРМА
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
(на прикладі українських товариств «Зоря» та «Сила»)**

Мета дослідження полягає у визначенні місця профспілкової преси в системі документної комунікації українських товариств Львова та з'ясуванні її організаційно-управлінських функцій. У статті здійснено документознавчий аналіз профспілкової преси українських товариств Львова кінця XIX – першої половини XX ст. як специфічної форми організаційно-управлінської документації. Профспілкові періодичні видання розглянуто не лише як історичні джерела або засоби масової інформації, а і як інституційні документи, що забезпечували функціонування професійних і робітничих організацій, реалізацію управлінських рішень та координацію діяльності членів товариств. **Методологічну основу** дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, застосовано контент-аналіз профспілкових і фахових періодичних видань, що дозволило виявити їх функціональне призначення, тематичні домінанти та управлінські настанови, які транслиювалися через друковані органи товариств «Зоря» та «Сила». Для систематизації джерельної бази використано метод класифікації документів, що дало змогу розглядати профспілкову пресу як складову організаційно-управлінської документації поряд зі статутами, протоколами та звітними матеріалами. Також застосовано історико-генетичний та порівняльний методи для аналізу діяльності українських професійних товариств Львова кінця XIX – першої половини XX ст.. **Наукова новизна** роботи полягає в переосмисленні профспілкової преси українських товариств Львова як форми організаційно-управлінської документації, що виконувала інформаційну, регулятивну, мобілізаційну та ідеологічну функції у діяльності інституцій. Уперше акцентовано на ролі профспілкових видань як елементів системи документального забезпечення управління професійними об'єднаннями. **Висновки.** Установлено, що профспілкова преса була важливим інструментом управління, комунікації та самоорганізації українських товариств Львова, сприяла формуванню колективної ідентичності та забезпечувала стабільність функціонування організацій в умовах соціально-економічних і політичних трансформацій.

Ключові слова: профспілки, профспілкова преса, організаційно-управлінська документація, документна комунікація, Східна Галичина, профспілкові товариства, Львів.

Khoma Ivan,

Doctor of Historical Sciences, Head of the Department of History, Museology and Cultural Heritage, Lviv Polytechnic National University

TRADE UNION PRESS AS A FORM OF ORGANISATIONAL AND ADMINISTRATIVE DOCUMENTATION (CASE STUDY OF THE UKRAINIAN SOCIETIES “ZORIA” AND “SYLA”)

*The article presents a document studies analysis of the trade union press of Ukrainian societies in Lviv in the late nineteenth and the first half of the twentieth century as a specific form of organisational and managerial documentation. Trade union periodicals are considered not only as historical sources or mass media, but as institutional documents that ensured the functioning of professional and workers' organisations, the implementation of managerial decisions, and the coordination of collective activities. **The purpose of the study** is to determine the place of trade union press within the system of documentary communication of Ukrainian societies in Lviv and to identify its organisational and managerial functions. **The research methodology** is based on a combination of general scientific and specialised document studies methods, including structural and functional analysis, historical-documentary approach, content analysis of periodicals, and methods of document classification. **Scientific novelty** lies in reinterpreting the trade union press of Ukrainian societies in Lviv as a form of organisational and managerial documentation that performed informational, regulatory, mobilising, and ideological functions in the activities of institutions. For the first time, special emphasis is placed on the role of trade union periodicals as elements of the documentation support system of professional associations' management. **Conclusions.** It is established that the trade union press served as an important managerial and communicative tool that facilitated coordination, self-organisation, and consolidation of Ukrainian societies in Lviv, contributing to the formation of collective identity and ensuring organisational stability under conditions of socio-economic and political transformations.*

Keywords: trade unions, trade union press, organisational and managerial documentation, documentary communication, Eastern Galicia, trade union societies, Lviv.

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження зумовлена потребою розширення предметного поля документознавства шляхом осмислення історичних форм організаційно-управлінської документації громадських і професійних інституцій. У системі документаційного забезпечення діяльності українських товариств кінця XIX – першої половини XX ст. важливу роль відігравала профспілкова преса, яка поєднувала інформаційні, управлінські та комунікативні функції, забезпечуючи стабільність і ефективність функціонування організацій.

У наукових публікаціях профспілкові періодичні видання українських товариств Львова здебільшого розглядаються як історичні джерела або складова медіапростору відповідної доби. Водночас їх документознавчий потенціал, зокрема як форми організаційно-управлінської документації, залишається недостатньо розкритим. Це обмежує можливості комплексного аналізу механізмів управління, внутрішньої комунікації та самоорганізації професійних спільнот у минулому.

Особливої уваги потребує вивчення профспілкової преси українських товариств Львова як інституційного документа, що виконував регулятивну, мобілізаційну та ідеологічну функції. Через періодичні видання здійснювалося

інформування членів організацій, формування колективної позиції, координація спільних дій та поширення управлінських рішень. Аналіз цих процесів у документознавчому вимірі сприяє поглибленню розуміння еволюції документної комунікації та ролі документа в управлінні громадськими інституціями.

Актуальність теми також зумовлена сучасними тенденціями розвитку документознавства, орієнтованими на міждисциплінарні дослідження та переосмислення традиційних форм документування. Залучення матеріалів профспілкової преси як об'єкта документознавчого аналізу дає змогу актуалізувати історичний досвід організаційно-управлінської документації та використати його для теоретичних узагальнень у сфері документної комунікації.

Метою дослідження є документознавчий аналіз профспілкової преси українських товариств Львова як форми організаційно-управлінської документації та визначення її місця, функцій і ролі в системі документної комунікації кінця XIX – першої половини XX ст.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання функціонування українських професійних і профспілкових об'єднань у Східній Галичині кінця XIX – першої половини XX ст. залишається

недостатньо розробленим у вітчизняній історіографії, особливо в аспекті їхньої внутрішньої комунікації та документаційного забезпечення діяльності. Наявні наукові праці, присвячені історії профспілкового руху та розвитку професійних товариств, зосереджуються переважно на організаційній еволюції спілок, їх суспільно-політичній ролі та впливі на соціально-економічні процеси регіону [1–6].

Окремий напрям досліджень становлять публікації, у яких розглядається профспілкова та фахова періодика як джерело з історії професійного середовища, зокрема поліграфістів і робітників інших галузей [7; 8; 23]. У цих працях увага акцентується на тематичному наповненні видань, їх ідеологічних засадах, ролі в поширенні професійних і національних ідей. Водночас профспілкова преса здебільшого трактується як інформаційний або публіцистичний феномен, тоді як її функціонування як складника системи організаційно-управлінської документації залишається поза межами спеціального аналізу.

Подібна ситуація простежується і в польській науковій традиції, де профспілкова та фахова преса розглядається передусім у бібліографічному, типографічному або історико-журналістському вимірах [24]. Попри ґрунтовні напрацювання, профспілкова публіцистика рідко осмислюється як інструмент управління професійними спільнотами або як форма документної комунікації, що забезпечувала регуляцію внутрішніх процесів у межах організацій.

Отже, у сучасному науковому дискурсі відчутний брак комплексних досліджень, у яких профспілкове середовище аналізувалося б через призму його документальних практик. Особливого значення в цьому контексті набуває розгляд профспілкової преси як інституційного документа, що поряд зі статутами, звітами та відозвами формував нормативно-комунікативний простір діяльності українських товариств. Документознавчий аналіз таких видань дає змогу глибше реконструювати механізми управління, внутрішньої взаємодії та самоорганізації професійних спільнот, а також визначити місце профспілкової преси в системі організаційно-управлінської документації.

Виклад основного матеріалу. Генеза та розвиток українських професійних товариств на західноукраїнських землях, зокрема у Львові, супроводжувалися формуванням власної системи документної комунікації, у межах якої важливу роль відігравала профспілкова преса як складник документаційного забезпечення діяльності товариств. У документознавчому вимірі періодичні видання, що виходили під егідою професійних і робітничих об'єднань, доцільно розглядати як інституційні

документи публічного типу, покликані забезпечувати організаційне функціонування товариств, реалізацію управлінських рішень та координацію колективної діяльності.

Для документознавчого аналізу профспілкової преси як форми організаційно-управлінської документації обрано товариства українських ремісників і промисловців «Зоря» та українських робітників «Сила», оскільки вони репрезентують два різні, але взаємодоповнювальні сегменти українського професійного середовища Львова кінця XIX – першої половини XX ст.

Товариство «Зоря» об'єднувало ремісників і промисловців та здійснювало видавничу діяльність через фаховий орган «Новий ремісник», який виконував регулятивні, координаційні та ідеологічні функції в межах організаційно-управлінської документації товариства. Натомість товариство «Сила», що представляло українське робітництво, видавало профспілковий орган «Український робітник», спрямований на мобілізацію, соціальний захист і координацію колективних дій.

Порівняльний аналіз діяльності цих товариств дозволяє простежити універсальність документознавчих функцій профспілкової преси незалежно від соціального складу організацій та водночас виявити специфіку її використання в різних професійних середовищах.

Наприкінці XIX – на початку XX ст. українське громадянство Львова дедалі частіше пов'язувало питання національного розвитку з економічною самоорганізацією та професійною солідарністю. Ці процеси знайшли систематичне відображення на сторінках профспілкової та фахової преси, яка виконувала не лише інформаційну, а й організаційно-управлінську функцію, характерну для документів, що регламентують діяльність громадських інституцій. Через публікацію програмних статей, звернень і публічних декларацій у періодичних виданнях трансливалися управлінські настанови та стратегічні орієнтири діяльності товариств. Так, на сторінках тогочасної преси наголошувалося на необхідності організації «армії праці» як підґрунтя економічної незалежності українського народу [22, 1], а також на важливості підтримки власних кооперативних і професійних інституцій [20, 1–2]. Такі публікації мали характер програмних документів, спрямованих на формування управлінської позиції та колективної дії членів товариств.

У цьому контексті профспілкова преса постає як форма організаційно-управлінської документації, що забезпечувала зв'язок між керівними органами товариств і їх членством. Вона фіксувала управлінські позиції провідних діячів, виконувала функцію нормативно-ціннісного регулювання та

сприяла формуванню єдиного інформаційного простору професійної спільноти. Саме через періодичні видання відбувалася легітимація управлінських рішень, поширення моделей організаційної поведінки та консолідація членів організацій навколо спільних цілей.

Створення у Львові українських професійних товариств, зокрема товариства рукодільників «Побратим» у 1872 р. та товариства українських ремісників і промисловців «Зоря» у 1884 р., супроводжувалося активним використанням друкованого слова як інструменту управлінської та організаційної комунікації [9, 22]. Декларовані у статутних документах цілі цих товариств знаходили подальший розвиток і конкретизацію саме у профспілковій пресі, яка виконувала роль публічного каналу поширення управлінських рішень і програмних установок [19, 80; 21, 18].

Отже, профспілкові періодичні видання українських товариств Львова слід розглядати як важливий елемент системи організаційно-управлінської документації, що поєднував програмні, інформаційні та регулятивні функції та забезпечував стабільність діяльності професійних об'єднань в умовах соціально-економічних трансформацій. Особливо чітко ці функції простежуються у діяльності товариств «Зоря» та «Сила», періодичні органи яких виконували роль постійного управлінського комунікатора між керівництвом і членством.

У діяльності товариства українських ремісників і промисловців «Зоря» профспілкова преса посідала особливе місце в системі організаційно-управлінської документації. Поряд зі статутами, протоколами засідань і звітною документацією, періодичні видання виконували функцію постійного каналу управлінської комунікації, через який керівні органи товариства взаємодіяли з членством та ширшим професійним середовищем.

Задекларовані у програмних і статутних документах «Зорі» цілі – організація українських ремісників і промисловців, надання матеріальної та фахової допомоги, національне виховання молоді – отримували практичну реалізацію саме через публікації у фаховій та профспілковій пресі [19, 80; 21, 18]. У цьому контексті періодичні видання виконували регулятивну функцію, оскільки містили роз'яснення управлінських рішень, рекомендації щодо професійної діяльності та настанови, спрямовані на унормування поведінки членів товариства.

Профспілкова преса «Зорі» також виконувала інформаційно-координаційну функцію, забезпечуючи обіг актуальної інформації про діяльність органів управління, фахові ініціативи, заходи з підтримки ремісничої молоді та розвиток кооперативних форм господарювання. Через

публікацію оголошень, звернень і публічних звітів формувався спільний інформаційний простір товариства, що сприяв узгодженню дій його членів і підтримці організаційної дисципліни.

Важливою складовою організаційно-управлінського потенціалу профспілкової преси була ідеологічна та мобілізаційна функція. На сторінках періодичних видань систематично трансливалися національно орієнтовані економічні ідеї, зокрема заклик до підтримки власного виробника та реалізації принципу «свій до свого» [21, 18]. Такі публікації мали характер програмних текстів, спрямованих на консолідацію членів товариства навколо спільних цінностей і стратегічних завдань.

Умови діяльності товариства «Зоря» в міжвоєнний період, зокрема адміністративний тиск і поліцейські обмеження, зумовлювали зростання ролі друкованих органів як відносно автономної форми управлінської документації. За відсутності підтримки з боку державних інституцій та в умовах обмеження організаційної активності, профспілкова преса ставала важливим інструментом збереження внутрішньої комунікації й стабільності діяльності товариства [10, 4; 11, 4; 12, 129].

Отже, у діяльності товариства «Зоря» профспілкова преса виконувала комплекс організаційно-управлінських функцій – інформаційну, регулятивну, координаційну та мобілізаційну – і була невід'ємним елементом системи документаційного забезпечення управління. Саме в межах цієї документної практики формувалися механізми професійної самоорганізації та національно зорієнтованої солідарності українських ремісників і промисловців Львова.

У системі організаційно-управлінської документації українських професійних і робітничих товариств Львова профспілкова преса виконувала не лише інформаційні, а й чітко виражені регулятивні та мобілізаційні функції. Через періодичні видання здійснювалося унормування внутрішніх процесів діяльності організацій, формування колективних установок та стимулювання активної участі членів товариств у професійному й громадському житті.

Регулятивний потенціал профспілкової преси виявлявся насамперед у поширенні управлінських настанов, рекомендацій і роз'яснень, що стосувалися умов праці, форм самоорганізації та взаємодії в межах професійної спільноти. На сторінках періодичних видань систематично публікувалися матеріали, спрямовані на впорядкування діяльності українських робітників і ремісників, визначення пріоритетів професійної солідарності та підтримки власних економічних інституцій [22, 1; 20, 1–2]. У цьому сенсі преса виконувала функцію публічного регулятора, що доповнював

внутрішню статутну документацію товариств.

Особливо чітко регулятивна функція прос-тежується у діяльності товариства «Зоря», де профспілкові та фахові видання використовувалися для поширення програмних положень і норм організаційної поведінки. Через друковані органи транслиювалися управлінські рішення керівництва, роз'яснювалися цілі діяльності товариства та формувалися механізми дисциплінованої участі членів у професійному житті [19, 80; 21, 18].

Поряд із регулятивною, профспілкова преса відігравала важливу мобілізаційну роль, спрямовану на активізацію колективних дій і консолідацію членства. У період соціально-економічних криз і зростання безробіття друковані органи товариства «Сила» стали основним засобом мобілізації українського робітництва навколо питань соціального захисту, взаємодопомоги та національної солідарності [16, 19, 26]. Через публічні звернення, відозиви та програмні статті формувалася спільна позиція щодо необхідності організованої боротьби за права та гідні умови праці [18, 14].

Мобілізаційний характер профспілкової преси особливо яскраво проявлявся у зверненнях керівних органів товариства до членства та ширшої української громади, в яких містилися заклики до активної участі в діяльності самостійних українських організацій, підтримки безробітних і морального та матеріального сприяння робітничим виданням [16, 63–64]. Такі тексти мали характер управлінських документів публічної дії, спрямованих на формування колективної мобілізації та узгоджених дій.

Періодичні органи «Український робітник» та одноднівка «До боротьби» виступали ефективними каналами мобілізаційної комунікації, що забезпечували оперативне реагування на суспільні виклики та координували дії українського робітництва. Реакція з боку інших професійних організацій засвідчує, що ці видання мали реальний вплив на професійне середовище та виконували функцію інструменту колективного представництва інтересів українських робітників [17, 18].

Отже, профспілкова преса українських товариств Львова виступала важливим інструментом регуляції та мобілізації, поєднуючи управлінські, нормативні та комунікативні функції. У документознавчому вимірі це дозволяє трактувати її як ефективний механізм впливу на організаційну поведінку та соціальну активність членів професійних спільнот.

Аналіз діяльності українських професійних і робітничих товариств Львова кінця XIX – першої половини XX ст. дає підстави розглядати профспілкову пресу як невід'ємний елемент системи організаційно-управлінської документації. Періодичні

видання, що функціонували в межах товариств, мали інституційно закріплений характер і забезпечували сталість документної комунікації між керівними структурами та членством, доповнюючи статутну, звітну й протокольну документацію [19, 80; 21, 18].

Профспілкова преса поєднувала ознаки кількох типів управлінських документів – програмних, регулятивних, координаційних і мобілізаційних. Через публікацію управлінських настанов, звітів про діяльність, звернень і відозв періодичні видання забезпечували реалізацію управлінських рішень та формували єдиний інформаційно-нормативний простір професійних спільнот [22, 1; 20, 1–2]. У цьому сенсі профспілкова преса виконувала функцію постійного публічного управлінського комунікатора.

Порівняльний аналіз діяльності товариств «Зоря» та «Сила» засвідчує універсальність цього механізму незалежно від соціального складу організацій. У середовищі ремісників і промисловців, так само як і серед українського робітництва, профспілкова преса забезпечувала нормативно-ціннісну регуляцію, формування колективної ідентичності та узгодження дій членів товариств [16, 19, 26; 18, 14]. Водночас соціальна специфіка кожного об'єднання зумовлювала тематичні відмінності змісту періодичних видань, не змінюючи їх документознавчої сутності.

Важливою ознакою профспілкової преси як організаційно-управлінської документації була її адаптивність до зовнішніх умов. В умовах адміністративного тиску, обмеження організаційної діяльності та соціально-економічних криз періодичні видання залишалися ефективним засобом підтримки внутрішньої комунікації, координації допомогових ініціатив і мобілізації членів організацій [16, 63–64; 17, 18]. Це підсилювало їх роль як стабілізаційного чинника в управлінській системі товариств.

Порівняльний аналіз діяльності товариств українських ремісників і промисловців «Зоря» та українських робітників «Сила» дає змогу виявити спільні й відмінні риси функціонування профспілкової преси як форми організаційно-управлінської документації. В обох випадках періодичні видання виступали інституційно закріпленими каналами документної комунікації між керівними органами товариств і членством, забезпечуючи реалізацію управлінських рішень, координацію діяльності та формування колективної позиції.

Разом із тим, характер і функціональне навантаження профспілкової преси визначалися соціальним складом і завданнями відповідних організацій. У діяльності товариства «Зоря» фаховий орган «Новий ремісник» виконував передусім

регулятивно-координаційну функцію, спрямовану на впорядкування професійної діяльності ремісників і промисловців, поширення економічних та кооперативних ідей, а також підтримку національно зорієнтованої самоорганізації.

Натомість у товаристві «Сила» профспілковий орган «Український робітник» мав виразно мобілізаційний і соціально-захисний характер. Через публікацію відозв, звернень і програмних матеріалів видання виконувало функцію активізації робітничого середовища, координації колективних дій і представництва інтересів українського робітництва в умовах соціально-економічної нестабільності.

Отже, профспілкова преса українських товариств Львова постає як багатофункціональна форма організаційно-управлінської документації, що поєднувала інформаційні, регулятивні та комунікативні функції. Її аналіз у документознавчому вимірі дає змогу глибше осмислити механізми управління, самоорганізації та соціальної взаємодії професійних спільнот у межах історичних форм громадської діяльності [16; 19; 21].

Наукова новизна дослідження полягає у документознавчому переосмисленні профспілкової преси українських товариств Львова кінця XIX – першої половини XX ст. як форми організаційно-управлінської документації. Уперше профспілкові періодичні видання розглянуто не лише як історичне джерело або засіб масової інформації, а як інституційні документи, що забезпечували реалізацію управлінських рішень, внутрішню регуляцію діяльності та комунікацію в межах професійних спільнот.

У роботі виокремлено та систематизовано основні документні функції профспілкової преси – інформаційну, організаційну, регулятивну, мобілізаційну та ідеологічну – у контексті діяльності українських професійних і робітничих товариств Львова. Запропоновано підхід до трактування профспілкових видань як елементів системи документального забезпечення управління громадськими інституціями.

Подальшу новизну становить обґрунтування ролі профспілкової преси як складника документної комунікації, що поєднував нормативні, програмні та комунікативні аспекти діяльності організацій. Результати дослідження розширюють теоретичні уявлення про історичні форми організаційно-управлінської документації та можуть бути використані у подальших студіях з документознавства, історії соціальних комунікацій і професійних об'єднань.

Висновки. Проведений аналіз засвідчує, що профспілкова преса українських професійних і

робітничих товариств Львова кінця XIX – першої половини XX ст. була не лише засобом поширення інформації чи ідеологічних настанов, а й повноцінним елементом системи організаційно-управлінської документації. У документознавчому вимірі періодичні видання виконували функції інституційно закріплених документів публічного типу, що забезпечували сталість внутрішньої комунікації, координацію діяльності членства та реалізацію управлінських рішень професійних об'єднань.

З'ясовано, що профспілкова преса поєднувала ознаки кількох типів управлінських документів – програмних, регулятивних, координаційних і мобілізаційних. Через публікацію звернень, відозв, програмних статей, звітних матеріалів і оголошень періодичні органи товариств формували нормативно-ціннісний простір професійної спільноти, сприяли унормуванню організаційної поведінки та консолідації членів навколо спільних цілей. У цьому сенсі профспілкова преса доповнювала статутну, протокольну й звітну документацію, виконуючи функцію постійного публічного управлінського комунікатора.

Особливу роль профспілкові періодичні видання відігравали в умовах соціально-економічних трансформацій та адміністративних обмежень діяльності українських товариств. За відсутності належної інституційної підтримки вони ставали відносно автономним інструментом підтримки внутрішньої комунікації, збереження організаційної стабільності та мобілізації членства. Це дозволяє розглядати профспілкову пресу як адаптивну форму організаційно-управлінської документації, здатну реагувати на зміну зовнішніх умов і потреб професійної спільноти.

Порівняльний аналіз діяльності різних професійних об'єднань засвідчує універсальність документознавчих функцій профспілкової преси незалежно від соціального складу організацій. Водночас тематичні акценти й змістове наповнення періодичних видань визначалися специфікою професійного середовища, що не змінювало їхньої інституційної сутності як елементів управлінської документації.

Отже, профспілкову пресу українських товариств Львова доцільно трактувати як важливий компонент історичної системи документального забезпечення управління, що поєднував інформаційні, регулятивні та комунікативні функції. Її вивчення в документознавчому аспекті відкриває додаткові можливості для глибшого осмислення механізмів самоорганізації, управління та соціальної взаємодії професійних спільнот у межах громадянського суспільства.

1. Берест І. Діяльність «Товариства взаємної допомоги приватних службовців» Галичини в 1848 році. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Історичні науки*. 2018. Вип. 27. С. 51–56. DOI: <https://doi.org/10.25264/2409-6806-2018-27-51-56>.
2. Берест І. Історія професійних спілок України (Східна Галичина 1817–1918 рр.) : монографія. Львів : Ліана-М, 2017. 736 с.
3. Берест І., Берест Р., Пасічник М., Савчук Г., Олійник М. Аналіз статуту та першого року діяльності Львівського товариства галицьких лікарів («Towarzystwo lekarzów galicyjskich»). *Медичні перспективи*. 2020. Т. 25, № 2. С. 168–176. DOI: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2020.2.206799>.
4. Берест І. Р. Аналіз львівської профспілкової преси поліграфістів на прикладі часописів Czcionka i Przewodnik dla spraw drukarsko-litograficznych. *Грані*. 2017. Т. 20, № 11. С. 17–21. DOI: <https://doi.org/10.15421/1717142>.
5. Берест І. Р. Загальноміське професійне товариство взаємодопомоги друкарів Львова в 1856–1867 роках: аналіз діяльності. *Грані*. 2018. Т. 21, № 11. С. 6–13. DOI: <https://doi.org/10.15421/1718146>.
6. Берест І. Р., Гончар О. В. Аналіз основної польської історіографії профспілкового руху в Галичині. *Інформація, комунікація, суспільство 2025* : зб. матеріалів XIV Міжнар. наук. конф. (с. Зозулі, Львівська обл., 22–24 трав. 2025 р.). Львів, 2025. С. 246–247.
7. Берест Р. Нариси історії профспілкового руху в Західній Україні (1817–1939). Дрогобич : Відродження, 1995. 128 с.
8. Гончар С., Гончар О. Загальні проблеми медіакомунікацій на сторінках галицької профспілкової преси XIX століття. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.). Харків : ХДАК, 2023. Ч. 1. С. 52–53.
9. Державний архів Львівської області (ДАЛО). Ф. 110 (Львівське міське староство). Оп. 1. Спр. 806.
10. ДАЛО. Ф. 295 (Товариство українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові). Оп. 1. Спр. 14.
11. ДАЛО. Ф. 295 (Товариство українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові). Оп. 1. Спр. 64.
12. ДАЛО. Ф. 295 (Товариство українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові). Оп. 1. Спр. 63.
13. ДАЛО. Ф. 295 (Товариство українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові). Оп. 1. Спр. 66.
14. ДАЛО. Ф. 301 (Товариство українських робітників «Сила» у Львові). Оп. 1. Спр. 2.
15. ДАЛО. Ф. 301 (Товариство українських робітників «Сила» у Львові). Оп. 1. Спр. 14.
16. ДАЛО. Ф. 301 (Товариство українських робітників «Сила» у Львові). Оп. 1. Спр. 7.
17. ДАЛО. Ф. 301 (Товариство українських робітників «Сила» у Львові). Оп. 1. Спр. 8.
18. ДАЛО. Ф. 295 (Товариство українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові). Оп. 1. Спр. 29.
19. *Діло*. 1937. 25 вересня.
20. «Зоря». Її минуле й сучасне : пам'ятна книга з нагоди сорокових роковин існування товариства українських ремісників і промисловців «Зоря» у Львові. Львів : Накладом товариства «Зоря», 1924. 30 с.
21. *Український вісник*. 1921. 31 серпня.
22. *Український робітник*. Орган українського робітництва. Львів, поч. XX ст.
23. Berest I., Honchar S., Gonchar O. Trade Unions of Eastern Galicia During the Socio-political Processes of the 19th–Early 20th Centuries. *Data-Centric Business and Applications: Advancements in Information and Knowledge Management*. 2024. Vol. 2. P. 141–164. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-59131-0_7
24. Tadeusiewicz H. Polskie czasopisma drukarskie XIX wieku (stan zachowania i stan badań, charakterystyka bibliograficzno-typograficzna). *Kwartalnik Historii Prasy Polskiej*. 1979. Т. 18, nr 2. S. 25–40.

References

1. Berest, I. (2018). Activities of the “Society of Mutual Aid of Private Clerks” in Galicia in 1848. *Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy. Series: Historical Studies*, 27, 51–56. DOI: <https://doi.org/10.25264/2409-6806-2018-27-51-56> [in Ukrainian].
2. Berest, I. (2017). History of Trade Unions of Ukraine (Eastern Galicia, 1817–1918). Liana-M [in Ukrainian].
3. Berest, I., Berest, R., Pasichnyk, M., Savchuk, H., & Oliynyk, M. (2020). Analysis of the statute and the first year of activity of the Lviv Galician Physicians’ Society (“Towarzystwo lekarzów galicyjskich”). *Medical Perspectives*, 25(2), 168–176. DOI: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2020.2.206799> [in Ukrainian].
4. Berest, I. R. (2017). Analysis of Lviv trade-union press of printers on the example of the journals Czcionka and Przewodnik dla spraw drukarsko-litograficznych. *Hrani*, 20(11), 17–21. DOI: <https://doi.org/10.15421/1717142> [in Ukrainian].
5. Berest, I. R. (2018). City-wide professional mutual aid society of Lviv printers in 1856–1867: An activity analysis. *Hrani*, 21(11), 6–13. DOI: <https://doi.org/10.15421/1718146> [in Ukrainian].
6. Berest, I. R., & Honchar, O. V. (2025). Analysis of Polish historiography of the trade-union movement in Galicia. In *Information, Communication, Society 2025: Proceedings of the 14th International Scientific Conference* (pp. 246–247). Lviv [in Ukrainian].
7. Berest, R. (1995). Essays on the History of the Trade-Union Movement in Western Ukraine (1817–1939). *Vidrodzhennia* [in Ukrainian].

8. Honchar, S., & Honchar, O. (2023). General problems of media communications in the Galician trade-union press of the 19th century. In *Cultural Studies and Social Communications: Innovative Development Strategies* (Vol. 1, pp. 52–53). KhSAC [in Ukrainian].
9. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 110 (Lviv City Starostwo), Inventory 1, File 806 [in Ukrainian].
10. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 295 (Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv), Inventory 1, File 14 [in Ukrainian].
11. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 295 (Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv), Inventory 1, File 64 [in Ukrainian].
12. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 295 (Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv), Inventory 1, File 63 [in Ukrainian].
13. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 295 (Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv), Inventory 1, File 66 [in Ukrainian].
14. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 301 (Society of Ukrainian Workers “Syla” in Lviv), Inventory 1, File 2 [in Ukrainian].
15. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 301 (Society of Ukrainian Workers “Syla” in Lviv), Inventory 1, File 14 [in Ukrainian].
16. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 301 (Society of Ukrainian Workers “Syla” in Lviv), Inventory 1, File 7 [in Ukrainian].
17. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 301 (Society of Ukrainian Workers “Syla” in Lviv), Inventory 1, File 8 [in Ukrainian].
18. State Archive of Lviv Region (SALR). Fund 295 (Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv), Inventory 1, File 29 [in Ukrainian].
19. Dilo (1937, September 25) [in Ukrainian].
20. Zoria. Its Past and Present. (1924). Commemorative book dedicated to the 40th anniversary of the Society of Ukrainian Craftsmen and Industrialists “Zoria” in Lviv. Published by the Society “Zoria” [in Ukrainian].
21. Ukrainskyi Visnyk. (1921, August 31) [in Ukrainian].
22. Ukrainskyi Robitnyk. (Early 20th century). Trade-union periodical of Ukrainian workers. Lviv [in Ukrainian].
23. Berest, I., Honchar, S., & Gonchar, O. (2024). Trade unions of Eastern Galicia during the socio-political processes of the 19th–early 20th centuries. *Data-Centric Business and Applications: Advancements in Information and Knowledge Management*, 2, 141–164. https://doi.org/10.1007/978-3-031-59131-0_7 [in English].
24. Tadeusiewicz, H. (1979). Polish printing journals of the 19th century (state of preservation and research, bibliographic and typographic characteristics). *Kwartalnik Historii Prasy Polskiej*, 18(2), 25–40 [in Polish].

*Стаття надійшла до редакції 07.11.2025
Отримано після доопрацювання 10.12.2025
Прийнято до друку 18.12.2025
Опубліковано 29.12.2025*